

BOND VAN GROTE EN VAN JONGE GEZINNEN, syndicale en sociaal-culturele vereniging, onder de naam Bond der Talrijke Huisgezinnen op 8 mei 1921 gesticht op initiatief van generaal Lemercier, minister van staat Michel Levie, pater prof. V. Fallon, senator V. Volckaert en Hubert Denis. Door Denis was reeds in 1920 te Beringen (Limburg) de eerste afzonderlijke plaatselijke afdeling gesticht. De Bond richtte zich in hoofdzaak tot de „kroostrijke” gezinnen. Zij konden lid worden van vier kinderen af; op 16 juli 1955 werd dit drie kinderen; momenteel richt de Bond zich tot grote en jonge gezinnen.

Van het begin af trad de Bond op als een a-politieke, a-confessionele, zelfstandige vereniging die gezinsbelangen wilde verdedigen. Het is in belangrijke mate aan de toen begonnen actie te danken, dat de kinderbijslag in België zijn tegenwoordige betekenis kreeg; dat er een flinke belastingsvermindering voor grote gezinnen werd ingevoerd; dat er leningen kwamen voor het bouwen of kopen van een woning; dat de Belgische Spoorwegen 50 % vermindering geven aan leden van grote gezinnen, enz.

De levensvoorwaarden van de gezinnen zijn in de loop van de laatste decennia natuurlijk grondig

gewijzigd. Naarmate dit gebeurde, hebben de activiteiten van de Bond zich uitgebreid op het psychologisch-hygiënische vlak.

De Bond heeft in Vlaanderen een eigen karakter. Dit dankt hij o.m. aan het feit dat de aanvankelijk unitaire vereniging reeds zeer vroeg de problemen van de twee volksgemeenschappen heeft aangepakt. De actie van een concurrerende beweging, de Vlaamsche Kinderzegen, heeft daar vóór de Tweede Wereldoorlog invloed op uitgeoefend. Deze andere vereniging was aanvankelijk een groepering van ouders met zeven en méér kinderen. Heel wat Vlaamsgezinden onder de leden van Vlaamsche Kinderzegen verweten de Bond, bestuurd te worden door Franstaligen, al was de overgrote meerderheid van de aangesloten gezinnen Nederlandstalig. Vlaamsche Kinderzegen voerde een felle campagne en spoorde de gezinnen aan, de Bond te verlaten. Dit gebeurde uiteindelijk niet, o.m. doordat de Bond zelf federaliserende maatregelen trof. In 1937 werd een ontwerp van prof. F. Fransen goedgekeurd om het Centraal Comité te splitsen en beide afdelingen een zo ruim mogelijke autonomie te geven als verenigbaar was met de eenheid van de Bond. Zo heeft de Bond als een der eerste grote organisaties het bestaan van twee volksgemeenschappen in België erkend en ze als afzonderlijke gehelen beschouwd.

Op 26 oktober 1961 werd ook de v.z.w. Bond van de Kroostrijke Gezinnen van België gesplitst in Bond van Grote en van Jonge Gezinnen en in Ligue des Familles Nombreuses et des Jeunes Foyers. Voor de Vlaamse vereniging werd prof. Frans van Mechelen voorzitter, voor de Waalse H. Frère. Alfons Emiel Craënen werd voorzitter van het overkoepelend orgaan Bond van Grote Gezinnen van België. Het rechtsgebied van de twee verenigingen beslaat resp. de Vlaamse en de Waalse streken. In de Brusselse agglomeratie zijn beide verenigingen werkzaam.

De federaliserende maatregelen hebben veel weerklank gevonden in sociaal-culturele kringen. Zij maakten het ook mogelijk dat de Bond in Vlaanderen dicht bij de gemeenschap kon aansluiten. De Bond liet, waar nodig, zijn stem horen, ook in in politiek moeilijke kwesties (zoals de eis tot overheveling van Leuven-Frans naar Wallonië). Ook op het lokale, gemeentelijke vlak speelt de Bond een belangrijke rol, juist door zijn structuur die met zich meebrengt dat vrijwel elke gemeente een „afdeling” telt. Deze afdelingen zijn vaak bijzonder actief op sociaal en cultureel gebied en op dat van het directe dienstbetoon. Mede bepalend voor het karakter van de organisatie is het weekblad De Bond. In 1921 kwam het eerste nummer van de pers onder de titel Driemaandelijksch Blad van den Belgischen Bond der Talrijke Huisgezinnen. In 1924 werd dit het Maandblad van den Bond der Talrijke Gezinnen in België en in 1927 veranderde de titel nogmaals: Maandblad van den Bond der Kroostrijke Gezinnen in België. Op dit ogenblik wordt De Bond elke week in meer dan driehonderdduizend exemplaren gedrukt. De evolutie van uitsluitend sociaal strijdblad naar „gezinsmagazine” loopt duidelijk parallel met de ontwikkeling van de beweging zelf. Het zusterblad Le Ligueur verschijnt wekelijks in honderdvijftigduizend exemplaren. Redactioneel zijn Bond en Le Ligueur volkomen gescheiden.

LITERATUUR: J. Dreesen, *Bond van Grote en van Jonge
Gezinnen, 1921-1971* (1971). JAAK DREESEN